

דף טז.

עין משפט ב.

או"ח סימן תקפו סעיף א

- א. השופר של ר"ה מצותו בשל איל וכפוף^י, ובדיעבד כל השופרות^ב כשרים בין פשוטים בין כפופים ומצוה בכפופים יותר.
- ב. שופר של פרה פסול^ל בכל אופן, וכל קרני רוב החיות^מ שהם עצם אחד ואין להם מבפנים זכרות פסולים.
- הגה: שופר בהמה טמאה פסול^נ.

עין משפט ג.

או"ח סימן תקפה סעיף א

- א. צריך לתקוע מעומד^ו.

- י. מימרא דר' אבהו בר"ה ט"ז, ודוקא של ר"ה אבל של תעניות או של יוה"כ דיוכל א"צ. מ"ב אות א'.
של איל, כדי לזכור לנו עקידת יצחק. וכפוף, כדי שיכופו לבם בתפלה.
ואיל הוא מבין י"ג חודש ויום אחד ומעלה, אבל לפני זה אין הוא נקרא איל.
וה"ה דכל מיני כבשים אפי' נקבה הם בכלל זה.
וה"ה וכפוף הוא לכתחלה יותר משל איל, שהוא אינו אלא למצוה מן המובחר. ט"ז ס"ק א'. אבל הב"ח ס"ל דשניהם שווים ושניהם בדיעבד, וכתב המ"ב אות ה' דמסקנת הפוסקים כפוף עדיף כדברי הט"ז.
- כ. כגון של יעלים ועזים. טור.
- ל. משום שהוא קרן, ואף שכל השופרות נקראו קרן מ"מ של פרה נקרא רק קרן לבד, ב"י מגמ'.
- וה"ה של שור פסול. מ"ב אות ו'. וקרני הבופלו שהוא שור הבר פסולים. כה"ח אות י"א.
- מ. כגון של ראם וצבי. מ"ב אות ז'. והפר"ח כתב דהרא"ם הוא מין חיה טהורה היא, וכ"כ המ"א בס"ק ג', וכן עיקר.
- נ. שנאמר למען תהיה תורת ה' בפיך מהמותר בפיך, ואף שהוא נבלה או איסור אחר, בפיך קרינן ביה. מ"א ס"ק ג'.
- ס. נלמד "לכם" דשופר מ"לכם" דספירת העומר, וכך היא בפסיקתא פ' לך לך, ובפ' אמור, ולמדים מן העומר על כל מצוה שכתוב בה "לכם" כגון מילה ולולב וציצית שכולם מצותה מעומד.

הגה: ונהגו לתקוע על הבימה ^ע במקום שקורין.

דף טז:

עין משפט ב.

יו"ד סימן רמז סעיף ד

ה. הצדקה דוחה הגזירות הרעות וברעב תציל ממות ^פ.

וּלפ"ז גם הברכה צריכה להיות מעומד כמו העומר וציצית וכו'. מ"ב אות א', ממ"א ס"ק א'. ומשמע שגם השומע הברכה מש"ץ כדי לצאת י"ח צריך לעמוד דשומע כעונה, מיהו בבן איש חי פ' נצבים אות ט"ו כתב דיש מקומות שנהגו לעמוד בברכה ויש מקומות שלא נהגו.

וּלפי שיעקר התקיעות הם של מוסף א"צ לעמוד אלא בהם, אבל תקיעות דמיושב אינם אלא לערכב השטן והצריכו לש"ץ לעמוד בהם משום כבוד הצבור, או כדין כל המצות שיהיו מעומד, כ"כ הרדב"ז ח"א סי' כ"ה, ויש מי שכתב דהתקיעות דמיושב הם עיקר, עכ"פ צריך לזהר שלא לדבר אחרי הברכות עד שישמע תקיעות דמעומד כי הם עיקר להרבה פוסקים.

וּמי שלא שמע התקיעות על הסדר ובא לשמוע אותם צריך השומע לעמוד, ואם שמע מיושב יצא. מ"ב אות ב'. וצריך לזהר כשתוקעים להוציא הנשים או מי שלא שמע שיעמדו לכתחילה בשעת התקיעות.

ובשעת התקיעות אין לסמוך על דבר כגון סטנדר שאם ינטל אותו דבר הוא יפול דלא הוי עמידה בכה"ג, כ"כ הפר"ח, ומ"ב אות ב'.

וְאם התוקע יצא כבר ותוקע להוציא י"ח אחרים הוא מעיקר הדין יכול לשבת והשומעים יעמדו. כה"ח אות ה'.

ע. משום כבוד הצבור, וגם לזכור שבשופר ניתנה התורה לישראל, ובמ"ב אות ג' כתב כדי שזכות התורה תגן עלינו שזכרוננו יעלה לפניו לטובה.

וּכתב הרמב"ם בפ"ג מהלכות שופר הלכה יו"ד דמחזירין הס"ת למקומו ואח"כ תוקעין, אבל בטור כתב דתוקעין ואח"כ מחזירין הס"ת למקומו. וכל אחד ומנהגו בזה. ועיין בכה"ח סדר הלשם יחוד שיש לומר לפני התקיעות. וכן אם חל בשבת שיש לומר מזמור מ"ז ז"פ ואח"כ היה"ר המובא שם ע"ש.

פ. משבת קנ"ו ע"ב, וב"ב דף י' ע"א. וה"ה שמצילה משאר מיני מיתה ולא רק מרעב, ועוד מוסיפה לו אורך ימים כדאיתא בפ"ק דב"ב גבי בנימין הצדיק. ש"ך ס"ק ב'.

וּכתב הרוקח בסי' רי"ז מה שפוסקין צדקה עבור המתים יש לכך אסמכתא וזה מועיל, אבל מה שנותנים עבור אדם רשע אינו מועיל. ועיין באו"ח סי' תרכ"א וברמ"א סוף סי' רמ"ט, ועיין בספר ראשון לציון מש"כ בסי' רמ"ט סעיף ט"ז ודו"ק.

הגה: הצדקה מעשירה האדם, ואסור לנסות הקב"ה כי אם בדבר זה * שנאמר "ובחנוני נא בזאת" וכו'.

הגה: וי"א דוקא בנתינת מעשר מותר לנסות הקב"ה ולא בשאר צדקה *.

עין משפט ג. יו"ד סימן שלה סעיף י

י. בחולי מעיים אין האיש משמש את האשה ר, אבל האשה משמשת האיש ש.

הגה: י"א שמי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך לחכם שבעיר שיבקש עליו רחמים ת, וכן נהגו לברך אותם בביהכנ"ס * ולעשות להם שינוי השם לקרוע גזר דינו.

צ. כמו שאמרו חז"ל עשר תעשר בשביל שתתעשר. ש"ך ס"ק ג'.

ק. ב"י וכתב דכך משמע מש"ס פ"ק דתענית דף ט' ע"א. והשל"ה הקדוש כתב דאסור לנסות אפי' במעשר כספים ועיין בגליון מהרש"א. ובספר ראשון לציון האריך להוכיח דגם בצדקה מותר לעשות דבר זה ולנסות ע"ש.

ר. משמע דבשאר חולי האיש משמש את האשה להקימה ולהשכיבה וכיוצא, ומה שאסר בתרומת הדשן בסי' רנ"ב ופסקו מר"ן בסי' קצ"ה סעיף ט"ז, דאשה חולה והיא נדה אסור לבעלה לשמשה כשהיא נדה שאני התם דבעלה גיס בה לא כן איש זר. כ"כ הברכי יוסף.

ש. ואף שהוא חולה מעיים ותבא לידי הרהור לא חוששין דאשה אינה מצווה על השחתת זרע ולא מצווה על פו"ר. ברכי יוסף.

ת. מג"י בפ' יש נוחלין. ב"ב קט"ז ע"א.

א. כתוב דינים והלכות של מהרי"ו שאין לברך החולים בשבת ויו"ט, וכ"כ בתשובה סי' קט"ו. ובאו"ח סוף סי' רפ"ח כתב הרמ"א דמותר לברך בשבת חולה המסוכן בו ביום. ש"ך ס"ק י'. ועיין בכף החיים באו"ח שם אות ע"ח דהיום סומכים על הרמב"ן שסובר דמותר לומר המקום ירחם עליו בתוך שאר חולי עמו ישראל, אבל לומר יותר מזה אסור. ויש להנהיג לומר בתוך המי שברך שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא, ע"ש. המתפלל על רבו או אביו לא יאמר תארים דאין גבהות לפני המקום. ממעבר יבוק. משיורי ברכה. ושם מנודה אין מברכים אותו דהוי התרה.

הגה: **ניחום אבלים קודם לביקור חולים**.

ב. כ"כ הרמב"ם בפ' י"ד מהלכות אבל, ונתן טעם בזה שניחום אבלים גמילות חסד עם החיים והמתים ע"ש.